

Tutkimus- ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa 2017, lopulliset tiedot

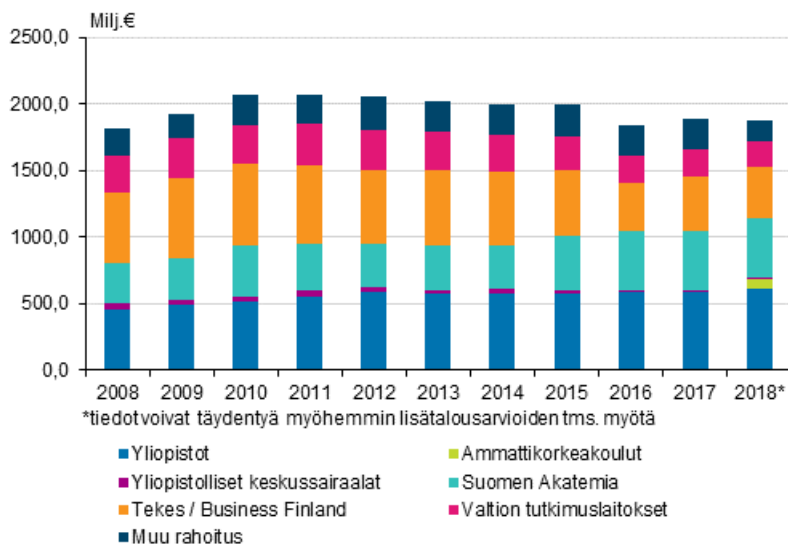
Vuoden 2017 lopullinen tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitus valtion talousarviossa

Tutkimus- ja kehittämistoimintaan budjetoitiin valtion talousarviossa vuodelle 2017 kaikkiaan 1885,9 miljoonaa euroa, mikä on ennakkotiedoissa julkaistua rahoitusta 88,4 miljoonaa euroa enemmän.

Koska tutkimusrahoituksesta julkaistuihin ennakkotietoihin on saatu merkittävä tarkennus, Tilastokeskus julkaisee ylimääräisen tiedotteen ja raportoi lopulliset budjettitiedot normaalia aiemmin. Vuodelle 2017 raportoitiin aiemmin ennakkotietona kehittämisrahoitusta kaikkiaan 1 797,5 miljoonaa euroa. Rahoituksen ja sen kohdentumisen tarkennuttua vuoden 2017 budjettirahoitus oli 1 885,9 miljoonaa euroa.

Aiemmin julkaistun ja ennakkotietojen perusteella tutkimusrahoitus olisi kasvanut vuodesta 2017 vuoteen 2018 85,7 miljoonaa euroa, mutta vuoden 2017 rahoitustietojen tarkennuttua, vuoden 2018 ennakkotieto säilyisi täten vuoden 2017 rahoituksen tasolla.

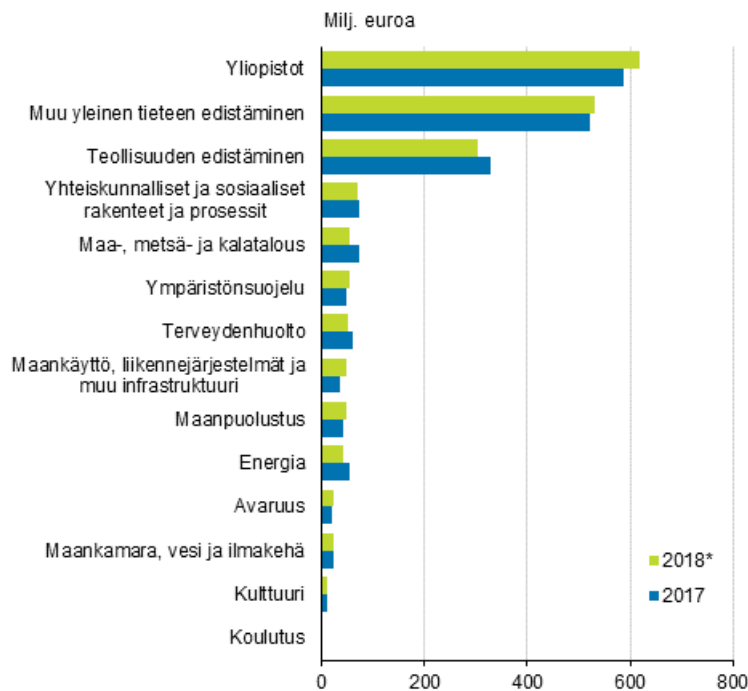
Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoitus organisaation mukaan 2008–2018

Ennakkotieto tutkimus- ja kehittämistoiminnan budjettirahoituksesta julkaistaan syksyn talousarvioesityksen pohjalta. Lopullisiin budjettirahoituksen lukuihin vaikuttavat lisäksi muun muassa lisätalousarviot.

Ennakolliset luvut perustuvat osin ennusteeseen, joka tehdään suunnitteiden ja sen hetkisen kuluvan vuoden toteuman pohjalta, ja suuretkin muutokset lopullisiin budjettitietoihin ovat siten mahdollisia. Kuluvan vuoden toteuman käyttö ennusteessa antaa ennusteelle suuntaviivoja, mutta rahoituksen todellisia muutoksia on vaikea tietää tarkemmin etukäteen. Lisäksi koska usein samalta momentilta voidaan myöntää sekä t&k:ta että innovaatiotoiminnan rahoitusta, myös tämä jako voi vaikeuttaa ennakoitujen lukujen muodostamista joillain vastaajaorganisaatiolla. Suunnitelmat voivat hyvin vielä muuttua ennakollisten lukujen julkaisemisen jälkeen, joten ennakollisiin lukuihin liittyy aina epävarmuutta.

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoitus tavoiteluokittain 2017–2018

*Ennakkotieto

Lopulliset vuoden 2017 tutkimus- ja kehittämistoiminnan määrärahat kasvavat erityisesti teollisuuden edistämisen tavoiteluokassa ja laskevat terveydenhuollon tavoiteluokassa verrattuna ennakollisiin lukuihin. Sekä teollisuuden edistämisen että terveydenhuollon tavoiteluokkien määrärahojen odotetaan laskevan hieman vuoden 2018 talousarviossa.

Lopulliset tiedot löytyvät tilaston kotisivuilta tietokantataulukoista.

Sisällys

Laatuseloste: Tutkimus- ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa.....	4
---	---

Laatuseloste: Tutkimus- ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto tuotteen tietosisällöstä ja käyttötarkoituksesta

Tilaston kohteena on valtion tutkimus- ja kehittämisrahoitus ja erityisesti sen kehitys vuodesta 2017 vuoteen 2018. Tilasto sisältää tietoja julkisen sektorin organisaatioille valtion talousarviossa myönnetystä tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta. Suomessa tehtävän t&k-toiminnan rahoituksen ohella tilasto kattaa myös kansainvälisten tiedejärjestöjen, tutkimusorganisaatioiden ja t&k-ohjelmien rahoitusta. Euroopan unionin tutkimusohjelmien kansallisia rahoitusosuuksia varten talousarvioissa osoitetut varat eivät pääsääntöisesti sisälly laskelmiin. Myöskään epäsuora rahoitus, kuten tutkimus- ja kehittämistoiminnan verohelpotukset, ei sisälly tilastoon. Muuttujana on t&k-rahoituksen määrä. T&k-rahoitusta tarkastellaan hallinnonaloittain sekä organisaation ja tutkimuksen yhteiskuntapoliittisen tavoitteen mukaan.

Tietoja käyttävät Suomessa julkinen tiede- ja teknologiahallinto budjettisuunnittelun apuna sekä kansainvälisiä vertailutietoja kokoavat Eurostat, OECD ja UNESCO. T&k-tiedoilla on myös yleistä poliittista merkitystä arvioitaessa Suomen ja EU:n kilpailukykyä suhteessa muihin alueisiin.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Tutkimus- ja kehittämistoiminnalla (t&k) tarkoitetaan systemaattista toimintaa tiedon lisäämiseksi ja tiedon käyttämistä uusien sovellusten löytämiseksi. Kriteerinä on, että toiminnan tavoitteena on jotain oleellisesti uutta. Tutkimus- ja kehittämistoimintaan sisällytetään perustutkimus, soveltava tutkimus sekä kehittämistyö.

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksella tarkoitetaan valtion talousarviossa tutkimus- ja kehittämistoimintaan kohdennettuja määrärahoja ja myöntämisvaltuuksia eli aikeita käyttää rahaa. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan julkiseen rahoitukseen sisältyvät valtion virastojen ja laitosten käyttöön kohdennetut t&k-varat sekä valtionavut. Valtion liikelaitosten ja kuntien kehittämistyö ei ole laskelmissa mukana.

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen tutkimuksen yhteiskuntapoliittisen (sosioekonomisen) tavoitteen mukaisessa jaottelussa on kyselylomakkeessa tilastovuodesta 2008 alkaen ollut käytössä Eurostatin kansainvälinen NABS-luokitus (*Nomenclature for the Analysis and Comparison of Scientific Programmes and Budgets, rev. 2007*). Ennen vuotta 2016 tietojen taulukoinnissa ja julkistuksessa on käytetty pohjoismaista Nordforsk-luokitukseen perustuvaa jaottelua, jonka mukaiset tiedot ovat muunnettavissa vastaamaan NABS-luokitusta. Vuodesta 2016 alkaen Nordforsk-luokitteluun perustuvat tarkentavat luokat on poistettu käytöstä.

Tiedot kerää ja tilaston laatii Tilastokeskuksen Innovaatiot, liikenne ja matkailu –vastuualue. Tiedonantajia ovat valtion keskusvirastot, ministeriöt ja niiden alaiset tutkimuslaitokset.

1.3 Lait ja asetukset

Tutkimus- ja kehittämistoimintatilastojen tuotannossa sovelletaan tilastolakia (280/2004). Lisäksi EU:n tiede- ja teknologiatilastoja koskeva Komission asetukset (EY) N:o 995/2012 edellyttää tietojen keruuta ja ohjaa tilastojen laadintaa.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tiedot kerätään sähköisellä lomakkeella tutkimus- ja kehittämisrahoitusta saavilta ja jakavilta valtionhallinnon yksiköiltä. Tiedonantajia ovat keskusvirastot, ministeriöt ja niiden alaiset tutkimuslaitokset. Myös tutkimusprojekti voi olla tilastoyksikkönä. Eräiltä osin tiedot saadaan suoraan talousarvioesityksestä. Tiedonantajajoukkoa myös päivitetään vuosittain.

Menojen reaali muutosten laskennassa on indeksinä käytetty Tilastokeskuksen julkisten menojen hintaindeksiä (2010=100). Valtion kokonaismenot ja menot ilman valtion velkaa on deflatoitu kokonaismenojen indeksillä. Tutkimusmenojen deflaattorina on käytetty valtion kulutusmenojen indeksiiä.

Vuoden 2017 hintaindeksitiedot ovat ennakkollisia. Arvio kustannusten nousutasosta vuonna 2018 on saatu valtiovarainministeriön kansantalousosastolta.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilaston laadinnassa noudatetaan OECD:n määritelmiä ja suosituksia. Tutkimusrahoitus tilastoidaan budjetointi-, ei käyttövuoden mukaan. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menoiksi lasketaan se osuus menoista, jolla rahoitetaan kyseisen määritelmän mukaista toimintaa. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan rajaaminen jää kuitenkin kyselyn vastaajalle annettujen ohjeiden ja määritelmien perusteella, mikä saattaa aiheuttaa mittausvirhettä. Tilasto on kokonaistutkimus. Katoa ei käytännössä ilmene, sillä vastaajiin otetaan yhteyttä tarvittavissa määrin.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoitustilasto tilasto ilmestyy vuosittain. Tilastovuoden t&k-rahoitus perustuu hallituksen eduskunnalle antamaan esitykseen valtion talousarviosta. Ilmoitettuihin tilastovuotta koskeviin lukuihin eivät näin ollen sisälly eduskunnan hyväksymään talousarvioon mahdollisesti sisältyvät t&k-rahoitukseen kohdistuvat muutokset. Tilasto on vuosittain laadittu samoin perustein kuitenkin niin, että talousarvioesityksestä selvästi poikkeavat eduskunnan päätökset on otettu huomioon.

Talousarvioesitykseen perustuvien ennakkotietojen julkistamisajankohta on tilastovuoden helmikuu (t-10). Hyväksytyyn tarkistettuun budjettiin perustuvien lopullisten tietojen julkistamisajankohta on aiemmin ollut uuden, kahta vuotta uudemman julkistuksen yhteydessä, mutta tilastovuotta 2017 koskien lopulliset budjettitiedot on julkaistu jo aiemmin (t-5) johtuen merkittävistä muutoksista ennakkotietoihin verrattuna. Syksyllä 2018 käytettävissä ovat näin ollen lopulliset budjetoititiedot tilastovuoteen 2017 saakka ja ennakkolliset tiedot tilastovuodelle 2018.

Tavoitteena on tuottaa mahdollisimman validi aikasarja rahoituskehityksestä mahdollisimman nopeasti tiedon käyttäjien saataville. Lopullisiin budjettitietoihin vaikuttavat lisätalousarvioiden lisäksi myös tosiasialliset maksustiedot. Tilastovuoden 2017 lopulliset t&k-rahoitustiedot on päivitetty tilaston tietokantataulukoihin.

EU:n komission regulaation vähimmäisvaatimus on ennakkotietojen osalta t+6 ja lopullisten tietojen osalta t+12.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilaston tiedot julkaistaan kokonaisuudessaan Tilastokeskuksen internet-sivuilla, jossa on saatavilla myös pdf-muotoinen sähköinen julkaisu. Tilastotiedote julkistetaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Internet-sivuilla julkaistava muu materiaali toteutetaan suomeksi ja englanniksi. Erillisselvityksiä tuotetaan asiakkaiden tilauksesta.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen tilastoa on varsinaisesti laadittu vuodesta 1975 lähtien. Tilasto siirrettiin vuonna 2002 Suomen Akatemiasta sellaisenaan Tilastokeskukseen.

Laskentatavassa ja –perusteissa on vuosien varrella tapahtunut varsin mittavia muutoksia. Suurimmat muutokset ovat olleet valtuuslaskentaan siirtyminen Teknologian tutkimiskeskuksessa vuonna 1993 ja Suomen Akatemiassa vuonna 1997, kiinteistömenojen sisällyttäminen laskelmiin vuodesta 1995 alkaen sekä yliopistollisten keskussairaaloiden erityisvaltionavun ottaminen mukaan laskentaan vuonna 1997. Ammattikorkeakoulujen t&k-rahoitustiedot on tilastovuodesta 2012 alkaen ilmoitettu toteutuneitten kustannusten perusteella. Laskentamenetelmän muutoksesta johtuen niiden luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempiin vuosiin verrattuna. Uusi laskentamenetelmä antaa tarkemman kuvan ammattikorkeakoulujen käyttöön osoitetusta tutkimus- ja kehittämisrahoituksesta.

Valtion tutkimuslaitoksilla on tutkimustehtävän lisäksi vaihtelevassa määrin mm. asiantuntija-, valvonta- ja erilaisia viranomaistehtäviä. Tästä johtuen t&k-toimintaan kohdistuvan rahoituksen osuus niiden budjeteissa poikkeaa suuresti toisistaan. Tutkimuslaitosten määrä vaihtelee niiden lopettamisten ja toimintojen yhdistämisten vuoksi. Tutkimuslaitokset ovat rooleiltaan ja tehtäviltään hyvin erilaisia eikä selkeää kriteeristöä tutkimuslaitosten määrittelemiseksi ole. Yksittäisten laitosten määrittelemisessä valtion tutkimuslaitoksiksi on otettu huomioon niiden omat tai ministeriöidensä lausunnot niiden roolista.

Valtion tutkimuslaitosjärjestelmää ja valtion t&k-rahoitusta on uudistettu perustamalla Suomen Akatemiaan strategisen tutkimuksen neuvosto ja rahoitusväline. Suomen Akatemian lukuihin sisältyy vuodesta 2015 alkaen uutta strategista tutkimusrahoitusta sekä yliopistojen valtionrahoitusta Akatemian kautta kilpailun perusteella jaettavaksi yhteensä lähes 100 miljoonaa euroa. Kuluttajatutkimuskeskus ja Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos on yhdistetty Helsingin yliopistoon vuoden 2015 alusta lukien. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla tutkimuksen vaikuttavuuden ja toiminnan tuottavuuden parantamiseksi Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen sekä Metsäntutkimuslaitoksen tehtävät ja voimavarat on siirretty vuoden 2015 alussa perustettuun Luonnonvarakeskukseen. Geodeettinen laitos on liitetty Maanmittauslaitokseen. Mittatekniikan keskus on yhdistetty VTT:hen, josta on vuoden 2015 alusta lukien muodostettu voittoa tavoittelematon valtion erityistehtäväyhtiö.

Tutkimuslaitos- ja tutkimusrahoitusuudistuksen toteuttamiseksi tutkimusmäärärahoja on koottu valtioneuvoston ja sen ministeriöiden käytettäväksi momentille 23.01.22 sitomattomina tutkimusvaroina. Rahoitus lisättiin tilastoon vuonna 2014. Kotimaisten kielten keskusta ei ydintehtävien muutosten myötä lueta ministeriön kannan mukaan enää tutkimuslaitokseksi ja sen vuosille 2013 ja 2014 ilmoittamia lukuja on korjattu vastaamaan varsinaista t&k-rahoitusta. Tutkimus- ja kehittämistoimintaan momentilta 33.03.50 (Valtionapu Työterveyslaitoksen menoihin) kohdistuva rahoitus on tarkistettu vuosien 2012 ja 2013 osalta laitoksen ilmoituksen mukaan.

Yliopistojen tutkimus- ja kehittämisrahoituksen määrittely perustuu osin aiempien vuosien toteutuneisiin tutkimusmenoihin. Vuosien 2016-2018 talousarviossa yliopistojen tutkimusrahoitukseen vaikuttaa myös tilastovuodelle 2014 tehty laskentamenetelmän päivitys, ja siitä seurannut toteutuneiden tutkimusmenojen nousu vuonna 2014. Vuonna 2018 ammattikorkeakoulut on erotettu luokasta muu rahoitus omaksi luokakseen.

T&k-rahoitustilastojen tuottamat tiedot ovat OECD:n ja EU:n jäsenmaissa kokonaistasolla vertailukelpoisia. Merkittävimmät eroavuudet maiden välillä ilmenevät rahoituksen yhteiskuntapoliittisen tavoitteen mukaisessa luokittelussa. Kyselyn kohderyhmään lukeutuvat tilastoyksiköt päivitetään vuosittain.

Vuoden 2018 tilastoa varten lähetettiin myös erilliskysely viidelle erityisvastuualueelle, jotka koordinoivat tutkimustoimintaa sairaanhoitopiireissään, pyrkimyksenä selvittää kuntien rahoittamaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tutkimus- ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa –tilasto kuvaa julkista t&k-rahoitusta; Tilastokeskuksen tutkimus- ja kehittämistoiminnan tilasto puolestaan kuvaa t&k-toiminnan menoja. T&k-menotilastossa (toteuma) oleva julkinen rahoitus ei välttämättä ole sama kuin rahoitustilaston julkinen t&k-rahoitus (aikomukset). T&k-rahoitustilastoon, toisin kuin tutkimustilastoon, sisältyy myös kansainvälisten järjestöjen ja organisaatioiden jäsenmaksuja ja rahoitusosuuksia. T&k-toiminnan perusmääritelmä on molemmissa tilastoissa sama.

Lisätietoja

Heidi Pirkola 029 551 3246
Vastaava tilastojohtaja:
Mari Ylä-Jarkko

tiede.teknologia@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Lähde: Tutkimus- ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1459-9074 (pdf)